

การศึกษานาฬัษณ์ของหญิงและชายจากคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทย

นายพิษณู บางเจียว

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดนหลักศูตรปริชญ์อักษรศาสตรมหาบัณจิต
ภาควิรภาษาไทย

บัณจิตวิรยาลัย จุฬางกรณัฒมหาวิทยาลัย

ปีกรรศึกษา 2539

ISBN 974-636-826-5

ฉิษณิทธิของบัณจิตวิรยาลัย จุฬางกรณัฒมหาวิทยาลัย

I17045526

**A STUDY OF FEMININITY AND MASCULINITY
FROM VERBS AND ADVERBS IN THAI**

Mr. Phisanu Bangkheow

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

**Department of Thai
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-636-826-5**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาภาพลักษณ์ของหญิงและชายจากคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ใน
ภาษาไทย

โดย นายพิษณุ บางเขียว

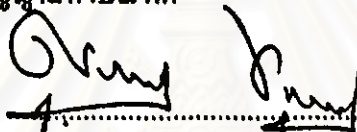
ภาควิชา ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พุกผาสุข

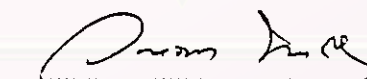
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ถักขนิณาวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

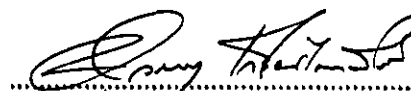

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา นาคสกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พุกผาสุข)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ถักขนิณาวิน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณา เกரியงไกรเพชร)

พิมพ์ บางเขินว : การศึกษาภาพลักษณ์ของหญิงและชายจากคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ใน
ภาษาไทย (A STUDY OF FEMININITY AND MASCULINITY FROM VERBS AND
ADVERBS IN THAI)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.พรทิพย์ ทุกศาสตร์, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ผศ.ดร.สุภาพร ถักมณียานาวิน,

191 หน้า ISBN 974-636-826-5

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของหญิงและชายจากคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์
ในภาษาไทย จากทัศนคติของคนทีพูดภาษาไทยซึ่งมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยให้กลุ่ม
ตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชาย จำนวน 90 คน จากคน 3 กลุ่มอายุ แสดงทัศนคติว่าคำกริยาและคำกริยา
วิเศษณ์ในภาษาไทยจำนวน 497 คำ เป็นคำที่แสดงภาพลักษณ์ของหญิงหรือภาพลักษณ์ของชาย หรือ
แสดงภาพลักษณ์ของทั้งสองเพศ

ผลการศึกษามีดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์การแปรของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทย
ที่เกิดจากตัวแปรกลุ่มอายุ 3 กลุ่มอายุ ตัวแปรทางเพศ และตัวแปรแบบทางเพศ โดยใช้การวิเคราะห์
ความแปรปรวน พบว่า การแปรระหว่างกลุ่มตัวแปรที่แตกต่างกันทางเพศและตัวแปรแบบทางเพศ มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือมีความแตกต่างกันอย่างเป็นระบบชัดเจน
การแปรระหว่างกลุ่มตัวแปรที่แตกต่างกันทางอายุมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ คือ มีความ
แตกต่างกันอย่างไม่เป็นระบบ และเมื่อวิเคราะห์การแปรระหว่างตัวแปรร่วม พบว่า ตัวแปรทางเพศเมื่อ
เข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นใด จะทำให้การแปรนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.01

2. การวิเคราะห์ความหมายของคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ที่แสดงภาพลักษณ์ของหญิงและ
ชายจากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ลักษณะทางความหมายของคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ที่แสดง
ภาพลักษณ์ของหญิงจะเกี่ยวข้องกับลักษณะรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม คำพูดที่สะเทือนใจผู้อื่น และการ
แสดงท่าทางใส่วิตเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ส่วนลักษณะทางความหมายของคำกริยาและ
คำกริยาวิเศษณ์ที่แสดงภาพลักษณ์ของชายจะเกี่ยวข้องกับลักษณะรูปร่างที่แข็งแรง ความกล้าหาญ
ความมีอำนาจ คำพูดที่ก้าวร้าว ไม่สุภาพ หรือส่อทางผู้สาว และลักษณะท่าทางหรือความประพฤติที่สื่อ
ไปในทางเพศ

ภาควิชา ภาษาไทย
สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พรทิพย์ ทุกศาสตร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สุภาพร ถักมณียานาวิน

C710091 : MAJOR Thai

KEY WORD :

VERBS AND ADVERBS / FEMININITY / MASCULINITY

PHISANU BANGKHEOW : A STUDY OF FEMININITY AND MASCULINITY FROM

VERBS AND ADVERBS IN THAI. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PHORNTHIP

PUKBHASUK, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASST. PROF. SUDAPORN

LUKSANEYYANAWIN, Ph.D. 191 pp. ISBN 974-636-826-5

The objective of this study is to explore the perception of educated Thai speakers towards femininity and masculinity. 90 subjects of 3 age groups with equal numbers of female and male were asked to judge whether the 497 verbs and adverbs in Thai language were of female sex, male sex or both sexes.

The results of the study are as follow:

1. The variations of the judgements in 3 different age groups, 2 sex groups, and 3 sex types were statistically analysed using the Analysis of Variance-ANOVA. It was found that the variations between the sex groups and the sex types were statistically significant ($p < 0.01$). The variations among the 3 age groups were found statistically not significant. However, when variables were cross analysed, it was found that any variations cross caused by sex group variables were statistically significant.

2. The semantic analyses of the words perceived as male and female type characteristics revealed that subjects perceived femininity as having these following features : the beauty of appearances, the emotional speeches, and the hyperboles expressed to attract attention from the opposite sex. It was found that the following semantic features belonged to the words perceived as male sex-type : the physical strength, courage, power, aggressive speeches or sexual attractions, and the habits or behaviors of sexual implications.

ภาควิชา.....ภาษาไทย.....

สาขาวิชา.....ภาษาไทย.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ ทุกผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาสละเวลาในการอ่าน แก้ไข และตรวจทานวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่
และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร ถักษ์ฉิมนาวิน อาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ให้แรงบันดาลใจ ให้คำแนะนำและแนวคิด ตลอดจนแก้ไขและตรวจ
ทานวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความอาทรและความเมตตาของอาจารย์ที่
มีต่อผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา นาคสกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สุวรรณ เกரியโกรเพชร ผู้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่กรุณาด้วยทศวิหาคความรู้อทาง
ภาษาไทยให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณจิระศักดิ์ ปิยพสุนทร ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณ คุณ
พัชรีภรณ์ บางเขียว ผู้ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ และคอยสนับสนุนให้กำลังใจอย่างดียิ่ง
ตลอดมา ขอขอบคุณ พ่อ แม่ และพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุน

ขอขอบพระคุณมูลนิธิ ม.ล.จิราวุฒ และมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีที่ให้การสนับสนุนเงินทุนวิจัย และบัณฑิต
วิทยาลัยที่สนับสนุนทุนวิจัยบางส่วน

ทิษณู บางเขียว

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิภาพ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
สมมติฐานของการวิจัย.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	3
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4

2 ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา.....	5
2.2 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวกับเพศศึกษาและภาษา.....	11
2.3 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำกริยาโดยใช้เกณฑ์ ทางความหมาย.....	13
2.4 แนวคิดและทฤษฎีในการจัดกลุ่มทางความหมาย.....	22

8 การออกแบบการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

1 การออกแบบการวิจัย.....	27
2 กลุ่มตัวอย่าง.....	27
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
4. วิธีการสอบถามทัศนคติและผลการสอบถามทัศนคติ.....	30
5. การวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสอบถามทัศนคติ.....	32

4. ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อคำที่แสดงภาพลักษณ์ของหญิงและชาย

ทัศนคติต่อคำที่แสดงภาพลักษณ์หญิง.....	37
ทัศนคติต่อคำที่แสดงภาพลักษณ์ชาย.....	40
ทัศนคติต่อคำที่แสดงภาพลักษณ์ของชายและหญิง.....	42
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน.....	51

5. การวิเคราะห์ความหมายและการจัดกลุ่มทางความหมาย

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ที่แสดง ภาพลักษณ์ของหญิงและชาย.....	56
การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำที่แสดงภาพลักษณ์ของหญิง.....	60
การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำที่แสดงภาพลักษณ์ของชาย.....	101
การจัดกลุ่มทางความหมายของคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์ที่แสดงภาพลักษณ์ ของหญิงและชาย.....	139
คำที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติว่าแสดงภาพลักษณ์ของหญิง.....	140
คำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์แสดงอาการ.....	140
คำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์แสดงสภาพ.....	143
คำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์แสดงความรู้สึก.....	145
คำที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติว่าแสดงภาพลักษณ์ของชาย.....	146
คำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์แสดงอาการ.....	146
คำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์แสดงสภาพ.....	147

6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทสรุป.....	151
ข้อเสนอแนะ.....	154

รายการอ้างอิง.....	155
ภาคผนวก ก.....	159
ภาคผนวก ข.....	168
ภาคผนวก ค.....	172
ภาคผนวก ง.....	188
ประวัติผู้เขียน.....	191

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถามทัศนะชั้นที่ 1.....	28
2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถามทัศนะชั้นที่ 2.....	28
3 แสดงตัวอย่างแบบสอบถามทัศนะ.....	30
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน.....	51
5 แสดงค่าเฉลี่ยของทัศนะที่มีต่อคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์.....	53
6 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 10.....	60
7 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 9.....	64
8 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 8.....	68
9 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 7.....	72
10 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 6.....	76
11 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 5.....	80
12 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 4.....	84
13 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 3.....	88
14 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะหญิง ลำดับที่ 2.....	93
15 แสดงปริมาณของอรรถลักษณะในคำที่กลุ่มตัวอย่างเลือกกว่าเป็นเพศลักษณะ ของหญิงทั้งหมด.....	98
16 แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของเพศลักษณะชาย ลำดับที่ 10.....	101

17	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 9.....	104
18	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 8.....	107
19	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 7.....	110
20	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 6.....	113
21	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 5.....	117
22	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 4.....	121
23	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 3.....	125
24	แสดงอรรถลักษณะของคำที่แสดงค่าเฉลี่ยของประเทศลักษณะชาย ลำดับที่ 2.....	129
25	แสดงปริมาณของอรรถลักษณะในคำที่กลุ่มตัวอย่างเลือกกว่าเป็นเพศลักษณะ ของชายทั้งหมด.....	133
26	แสดงการเปรียบเทียบปริมาณของอรรถลักษณะในคำที่กลุ่มตัวอย่างเลือกกว่า เป็นเพศลักษณะหญิงและเพศลักษณะชาย.....	137

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 รูปแบบการวิเคราะห์การแปรในกลุ่มที่แตกต่างกันระหว่างเพศ.....	33
2 รูปแบบการวิเคราะห์การแปรในกลุ่มที่แตกต่างกันระหว่างอายุ.....	34
3 รูปแบบการวิเคราะห์การแปรในกลุ่มที่แตกต่างกันระหว่างแบบทางเพศ.....	34
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำ ในช่วงอายุต่างๆกัน.....	54

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย